

(המשך ממדור 33)

ובנוציק ישובים על הארץ, גם אל הטמבון. צעדי רועמים כיריות תותחים. אני יודע שאסור לעשות זאת, והם עוקבים אחרי דוממים, אך אני מוכרח להתחמם. קר לי, וגופי נהיה כמשותק — "אני קופא" — אני אומר להם. הם נדים לי בראשיהם, זה לאות הבנה. עליתי חזרה אל הבאזה. ההלטה לחלום בהקץ. על מה שאעשה כשאחזור הביתה. איך אספר לכולם איפה הייתי, ומה עשיתי. איך אלך לאילנה, ומה אומר לה. ואיך נתפנק, והיא תאמר לי: "התגעגעתי אליך ופחדתי, השתגעתי..." ואני אומר לה: — שטויות, כבשנו כל המשלטים ביעף! הם לא הספיקו לירות יריה אחת! אחרי עשרים וארבע שעות היינו באיסמעייליה...!

כך תאמר, וביתיים אתה תקוע ומחורבן. והומן וזחל, וזחל... אני משתקע בחלומות, ודמויות ואמורעות מתחלפים במשך עיני, כסרט קולנוע... זאת הינה אמא, היא דואגת, לא ישנה בלילה... ואבא, הוא אומר לי: "תדאג שיביאו מחר את הסחורה..." והנה שמחה, זו המוכרת בחנותנו, היא רומזת לי, ואומרת: "מחר, אחרי הסגירה, נלך ביחד, נכון?" ואני במבוך לאן אלך מחר בערב, עם שמחה, או אל אילנה...

★ ★ ★

השעה כבר חמש, ושוב תפסתי את עצמי מנוגם על הבאזה. יעקי מתלחש למטה. הלילה דומם, במזרח עולה כוכב השחר, ורוח קלה החלה מנשבת. פתאום נדמה לי, כי משחל רוח אחד למשנהו, שאני שומע קול צעדים הבא מרחוק. בא ונעלם. בא ונעלם. אני מתהלחלח, ונהפך כולי קשב. זמן מה אני שומע מאומה, ואחריכך, שוב פעם, צעדים! אני שומע נקישת קליים מסומרות על גבי האבנים! אני משמיע לחברה: "סטסטסט..." ויעקי לוחש: "מה יש...?"

— צעדים — אני לוחש — תקשיב גבי — הקול שוב נגם, וחזר ונשמע בברור יתר, וטרם הבחנתי מנין בא, ואני דוחף ברגלי את שני הישנים, ואיני אומר להם מאומה, אך הם חשים מיד. הצעדים קרבים והולכים, ואני מצביע ליעקי ובנוציק את המסחה הקרוב, ולפסל על הבאזה, ובצעמי קופץ למטה. הצעדים קרבים עוד יותר, והם של אנשים אחדים, אולי שלושה...

אני כורע ברך בקרבת יעקי, והעיון שלו דרוך... איני יודע ואיני זוכר מאומה, אני כולי האונה ולטישת עיניים, ודריכות ומתיחות, ובסתון... אני רואה כבר שתי דמויות, הם מחליפים ביניהם כמה מילים... הם הולכים ישר עלינו... הם באים... הם במרחק שלוש עשרה צעדים, עכשיו!

קולי צרוד ורועד, ואני צועק: "עמוד! מי שם!" הצעדים נדמו. קול זר צועק: "יא אחי! הן מסרי! אנה מסרי!" — ערבים — אומר יעקי, וכדור נפלס מרובה, עלומת אש בחשכת הלילה, ואחר זה עוד יריה אחת, של בנוציק, שתי הדמויות נופלות ארצה. מעל ראשנו מתרעם פתאום צרוד של באזה. זה פפו... הפסק אש! — אני צועק לפסו. שוב שקט, וקול קורא מנגדנו, באנגלית:

"!we are friends" אין לנו נשק, אנו נכנעים!

אנו שותקים כולנו. הקול ממשיך: — אתב יריתם בחבר שלי! הוא מת! — אל תאמין לו! — אומר יעקי — אולי יש להם נשק. הם ראו ודאי את הזחל שלנו, ואולי הם רבים משניים... — קומו, וידיים למעלה! — אני צועק באנגלית. — אתם לא חירו בי? — כעת אני שומע קול נפחד עד מות, ואני מאמין לו. — לא נירה! קומו והתקרבו! — הפסקה. דמות אחת מתרוממת לאט לאט. האיש קרב בצעדים מגששים. ידיו למעלה, ואומר: "חברי מת!"

האור האפיר, ופיסת השמים במזרח החרידה. האיש היה במדיו של קצין, אף שסימני הדרגתו הוסרו. בחור צעיר, עם שפם שחרחר. לקחנו את ניירותיו, והושבנוהו על הארץ. מבוהל היה עד מות, וכשתתי לו ספל מים, לא יכל להביאו אל פיו: ידיו רעדו. אחרי חקירה קצרה ידעתי, שהם ישבו במוצב שעל הכביש, והותקפו אמש, מהקרקע ומהאוויר, והם ברחו במכונית, היא נשברה בדרך. הם המשיכו ברגל, ולא עלו על הכביש, כי שלנו כבר היו עליו. רצו לחצות את המדבר, לקצר את הדרך... השני היה מת. שני כדורים פילחו את חזהו.

★ ★ ★

רישומי הזחל הלכו ונתממשו, המדבר החל מקבל מימדים. הצללים התפורו, ונתגדפו, והסתלקו. הפרצופים של החברה עלו מתוך החשיכה פראים ומאובקים ומלוכלכים, ועינים, עינים מאר. אין זאת כי אם חוסר-המעשה הוא המעיף שבמלחמה. אתה מתחיל

פתאום על צידו, כצפור מבריקה וטורפת, ונצץ בכנפיו אל קרני השמש האלכסוניות, ויותר לא ראיתו... הוא צולל עלינו! ארצה! — צרחתי, וקפצתי מהמכונית, ורצתי והשתטחתי... הוא לא ירה בפעם הראשונה. רק ירד מעל ראשנו נמוך, וראיתי את הסמל שעל כנפיו בברור, כמו על כף ידי. אחר כך הלכו שניהם במעגל...

★ ★ ★

א יכודנו להפעיל את הבאזה נגדם, כי לא היתה לנו חציבה נגד מטוסים. ואף אילו יכולנו, התועלת היתה מועטה. אתה אינך יכול אפילו לראותו כהוגן. נצמדנו רק כולנו אל הקרקע. השבוי עשה כמונו. הרעמים קרבו והפכו לשאנה מטורפת, ולרעש הגיהנום הזה נתחסף טרטור מתכתי מוכר... החול החל מקפץ סביבי, ובלחית שריקות מאימות ציין את פיוור הקליעים. טמנתי את ראשי באדמה, ולא הספקתי להרימו, כשבא העל-אנושיים להפסיק. או חזר שוב הראשון, ושמעתי שריקה חדה מפלחת את האויר, ואחריה אדמה תרוממה ונלחצה אל גופי, ושלטלו הלוך ושוב, כמנסה להתפטר ממני, לזרקני למעלה, לאויר, שלא אפול יותר ארצה. הרגשתי בהתפוצצות בכל נימי גופי. ראיתי, אף שעיני עצומות. אי-שם, בתחתית ההכרה, ניצצה מחשבה: ראקיסה... חול ואבנים ירדו בברד. לא יכולתי להרים את ראשי. המטוסים באו עוד פעם, ושוב ירו, ואז הסתלקו.

הזחל בער. הרחתי את השריפה לפני שראיתי את הלהבה. שכב על צידו, שחור כולה, אחוז להבות, ואדמה בערה סביבי. שחור היה, וגחוונו על קרבינו המוצנעים לראחה, עוררו כי בחילה. רכב קרב מפואר וגאה מלפני דקה, הפכת ערימת ברזל ישן. אין אנו טולחים לגבורינו כשהם מוטלים לפנינו מתבוססים בעפר, ומעיייהם נשפכו על החול...

התחמושת התפוצצה כדואי יחד עם הראקיסה, וכל ארגו הפלדה של הזחל דמה לפיסת בד-חרים שסועה... כמה זמן ארך הזעזוע? כמה זמן היו עיני תקועות בלהבות וראשי ריק ממחשבה? לא יותר משנייה אחת ודאי. התחלחלתי וניסיתי להתאושש. מרחק צעדים מספר ממני עמד על ארבע השבוי המצרי, בפניו הבעת אימה בהמית כל-כך, עד שהיה לי חשק לצחוק. רציתי להתרומם, ונשענתי על ידי, וידי הימנית מעדה, ונפלת. עוד לא חשתי כאב. רק שרחל חולצתי קרוע על זרועי ומגואל בדם, וכף ידי אף היא אדומה. התישבתי והעברתי את העיון לידי השמאלית. השבוי ישב גם הוא, עיניו לטושות אלי. — "יעקי!" — צעקתי. האש לחכה את הצמיגים של הגלגלים הקדמיים. איש לא ענה לי.

— יעקי! — צרחתי בכל כוחותי. אין תשובה. — יעקי! פפו!

קמתי על רגלי. יעקי שכב בקרבת הזחל, ונירס על ידו, כשזה התהפך. מחצית גופו, שבלטה החוצה חרוכה היתה, שחורה כפחם. בור עמוק באדמה ליד הגופה הצביע על מקום נפילת הראקיסה. מעבר לזה שכב פפו על בטנו, ידו האחת מסובכת לאיטבעית אחרונה. נלחצת כאילו אל הכתם הכהה שעל חולצתו הבהירה.

שמן מנוע נשפך, ונספג בעפר, ובער בלהבה צהובה בהירה. רגלו של פפו, הנתונה ננעל מסימרת, מונחת בתוך הלהבה. הנעל התלקחה כבר, וצורתה הושחתה... במאמץ עליון משכתי את פפו אל מחוץ למעגל האש. בנוציק ויוסף רוניק היו מרוחקים יותר. בנוציק ללא הכרה, נשימתו חרקנית ושורקת, ובגבו שני כתמים אדומים דביקים. הפכתיו על גבו. פיו פעור, עיניו עצומות למחצה, פניו השתנו. מרחק קטן ממנו שכב רוניק על גבו, והרים את ראשו כשהתקרבת. בשתי כפות ידיו אחז את צדו הימני. עור פניו לבן כסיד, אמר לי:

— פגע בי כאן... — ושמת ראשו. מבין אצבעותיו נזל דם.

כוחותי עזבוני פתאום, וכרעתי תחת. כאב חריף וקורע בשר בא מתוך הפצע והתפשט בכל גופי, הדר עמוק לתאי מוחי. גנחתי, פעם ועוד פעם. חשתי רעידה בכל אברי... תחבושת קרב... אמר רוניק, המלים עלו מפיו בקושי — בילקוט שלי...

הוצאתי בידי השמאלית את התחבושות, אך לא יכולתי להסיר את האריזה. אצבעות ידי הימנית היו מושקות. רוניק התרומם במקצת, ובכוחות משותפים חבשנו את פצעיו. הצלחתי לקשור מגבת, ולתלותה על צחארי, לשם תמיכה בידי הפצועה. הדבר הקל עלי. או נגשתי אל בנוציק וניסיתי להשיכו בנחיות. פניו קבלו גחון כחול. בנוציק השמן, חשבתני, אתה הולך להגמר, אחי. הוא לא הריגש בטלסולים, היה ללא הכרה. פתחתי את המימיה והתזתי ממנה על פניו. לא היתה כל תגובה. האדמה מתחת לזבו נספגה בדם, וחולצתו האדומה על חזהו, תחת ידו. מפיו עלתה נחירה מועזת, ורוניק התרומם על מרפקו, עיניו קרועות לרחחה, עקב אחרי תנועות. בנוציק השמן, אינני יכול לעזור לך במאומה, חשבתני.

— שכב במנוחה — אמרתי לרוניק, ובעצמי ישבתי על ידו. הייתי מאד עייף, הייתי פצוע, והחל בער לגד עיני, ולא יכולתי לעזור במאומה.

הצבאות עוברים בהדרה, השלטון משתנה. אולם המדבר נשאר כפי שהיה לפני שנים אינ-ספור, והבדואים יושבים בו כפי שישבו עוד מלפני הרבה שנים, בימים בהם לא ידעו עוד מה הם סנקים ומשוריינים. והשלטון היתה שורת בכל מרחבי המדבר הצהוב והשקט.

— עוד מעט יבוא מוטה — אמרתי. רציתי לעודד את רוניק. הוא נשם בכבוד, שיגיו הדוקות, ואף סיפת דם בפניו. — הוא יבוא ויאסוף אותנו... הוא חיכה לבוקר, לא רצה לנסוע בלילה, אך עכשיו יבוא.

רוניק עיחת את פניו. — לא רצה בלילה... — אמר, קולו חלש מאד — ואנחנו... באמצע המדבר, בלילה... נשארנו לבדינו...

מפיו של בנוציק שוב עלתה נחירה חנוקה, בדומה לגניחה. לאחר שנייה — עוד אחת ועוד, ואז נשתתק. — בנוציק הולך למות — אמר פתאום רוניק במלוא קולה, מופתע — הוא הולך למות...

— שתקתי. רוניק נע במקומו בחוסר מנוחה. הוא הולך למות, למה אתה לא עושה כלום?! למה אתה לא אומר כלום?! שתקתי. משכתי את ראשי עמוק אל תוך כתפי. — ואיפה יעקי, איסה פפו...?! — הוא נזכר פתאום, חשבתני שהוא כבר יודע.

בלב המדבר

חולות, חולות, חולות. כמה משוריינים עברו בשבילי. הבדואים מסתכלים בהם באדישות, מרימים את הידיים, ואוסרים דברי ברכה שינרתיים. אתמול היו כאן כובשים אחרים. מחר שוב יבואו אחרים.

להוכר היכן אתה נמצא, וזהו מה שמעיף אותך כל-כך... רק תחת הזחל נותרו עוד כתמי לילה, ויוסף רוניק פתח את מכסה המנוע ותקע את אפו בין חוטי חשמל והצנורות, ופפו עוקב באדישות אחר מעשיו.

אני זוכר היטב כמה עסקו כולם אותו רגע. התמונה נחרטה במוחי בבהירות, כעל סרט צילום. יעקי הסתובב למעלה על-ידי הבאזה, ובנוציק יושב על הארץ, גבו אל הגלגל, ורמזהו על ברכיו, מביט בלי סקרנות בשבוי. אני ישבתי על המושב שליד הנהג, מבטי מגשש באופק אחרי צל מכונית, או זחל. מה קרה לו, למוטה, חשבתני אותו רגע. תעה במדבר בחדאי. יעקי כאילו קרא במחשבותי. — מוטה לא תעה — אמר — הוא מתמצא בשטח כמו שועל. הוא חיכה עד הבוקר, ועוד מעט יגיע...

המזרח הצהוב, והקרניים הראשונות נזח על הארץ. יעקי אמר: — אולי נאכל קופסא... — והפסיק והטה את פניו כלפי מעלה וכולם עשו כמותו. רעמים עמומים של מטוסי סילון נתדררו אי-שם ברקיע, ובעוד אנו מחפשים אחריהם, צווח יעקי: — הנה הם חוררים! ופפו אמר: — בטח שלנו... — ואז ראינו אותם כולנו. בפעם האחרונה כולנו יחד. שניים היו, הלכו יחד, ואחד נטה